

BIBLIOTEKA
E
SHETIT
GJIROKASTËR

854-1

9158

**NDOC
GUETJA**

Rrezatim
Poezi

827.983-1

9'58

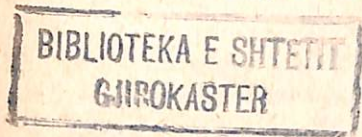
NDOC GJETJA

5

RREZATIM

(Lirika)

~~56333~~

12 504

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

BASHKATDHETAREVE

Në luftë apo në punë, mes njerëzve të qeshur,
do ta mbyll një ditë kapitullin e jetës sime,
në buzë do të lë ndonjë frazë të pashprehur,
dhe në kokë ndonjë motiv të bukur poezie.

Dhe kur të kridhem në gjirin e tokës nënë
i mbështjellur me pelerinën e përjetshme të
heshtjes.

do doja që për mua bashkatdhetarët të thonë:
— Ai na deshi me gjithë fuqinë e zemrës!...

NË SYTË E MI

Afrojeni kokën te këto dritare me xhama të
tejdukshëm, pa perde të errta,
të shikoni brendësinë time të ndritshme;
ja korridori ku kam shtruar qilimat e ëndrrave dhe
shpresave me ngjyra të nderura;

ja salloni i hapur për dashurinë;
ja tabela e kuqe te hyrja
ku kam shkruar fjalët: «Mirë se vini!»,
Mbi qilimat e ëndrrave s'lejoj të pështyjë kush
dhe të ecë brutalisht me hap ciniku.

INVALIDI I LUFTËS

Unë do të hyj pa trokitur në të gjitha dyert e
shekujve
duke mbajtur pranë zembrës teserën e kuqe,
duke tundur përballë lumturisë suaj të gjitha plagët
e tmerrshme
që mora për ju, nëpër shtigje lufte.

Dy mëngët e xhaketës do më varen boshe,
mos m'i shtrini duart se s'mund t'ua shtrëngo, o
nipa,
si peng ja dhashë lirisë një ditë në llogore
të dyja duart që kisha.

Do të hyj mes jush e do ta ngul shikimin tim zhbirues,
të shoh nëse rron kujtimi im në zemrat tuaja,
përndryshe do të jem më i tmerrshmi akuzues.
për plagët që mora... për duart që humba...

BJONDES GAZMORE NË SFOND TË MUREVE TË LASHTË

Një kokë e qeshur bjonde në sfond të mureve të sertë
e të lashtë
m'u shfaq si imazh i bardhë i lumturisë sime të
ardhme.

— Për një kokë të tillë u shemb Troja krejt —
thashë —
e ra mbi kokat e trojanëve.

M'u duk sikur erdhi nga thellësitë e kohërave tragjike
si imazh fluid i pakapshëm, kjo vajzë e qeshur, sonte;
për ta rrëmbyer s'do më duhet të shemb kështjella
me mure qiklopike,
por dobësinë e shpirtit, që quhet ndrojtje.

Për një kokë bjonde, sipas mitit, grekët hodhën në
luftë mijëra ushtarë,

e bënë aq krime që s'do shuhen kurrë në kujtesë të
breznive,
kurse ty, o vetja ime, të mungon guximi t'i thuash dy
fjalë
bjondines gazmore që të qesh para syve...

TOKËS

Rrudhat e mia —
rrudhat e tua.
Unë jam rrudhur për ty,
ti je rrudhur për mua...

M'u desh të marr shumë plagë në trup,
dhe ta lag me gjak tabanin tënd të fortë,
që unë të bëhem i yti bujk,
që ti të bëhesh e imja tokë.

MËNGJEZ NË ALPET E VERIUT

Lisat dirigjentë. Krojet simfoni.
Kor'i zogjve ëmbël shpërthen.
Mbi kurrize malesh dielli kokën zgjati
me buzëqeshje të kuqe si djaloshi çapkën.

Nëpër shkallë tarracash ngjitem ngadalë
sikur shkoj të puthem buzë për buzë me diellin.
Në thellësi të shpirtit më përvlon një mall:
— Sikur të kisha me vete Migjenin!..

Mbi këtë shkëmb të rrinim një copë herë,
duke shikuar këta tela që rendin tutje;
do ta kënaqtë ky peisazh me diell,
blokun do ta mbushte me lirika të gëzueshme.

ANTIFETARE

Me këto duar të ashpra, të forta,
grisa ungjij e theva ikona,
përmbysa tempuj e dogja rite
edhe ua hodha në surrat priftrinjeve.

Kur «zoti» dëgjoi kërدينë që bëra,
më dërgoi memorandum.
Ai më drejtohej më fjalë të ashpra:
— I ziu, ti, kur të vish tek unë! . .

Dhe unë «zotit» i çova letër,
e ju përgjegja me rreptësi:
— Unë s'do vij në botën tjetër,
në botën time unë do të rri.

MEDITIME NË VJESHTË

Unë eci mendueshëm nën neone të kërrusur
si koka poetësh në çaste frymëzimi,
era mbi tela me harkun e saj të padukshëm
i bien violinës si Paganini.

Dhe unë do të desha të jem një llambë e tillë
përjetësisht i kërrusur mbi trotuar,
që t'i ndriçoj këta njerëz të mirë
me dritën e mendimit tim të bardhë.

NJË ÇIFTI

Dashuria juaj i ngjan një drame lirike pa konflikt pa perde që hapet e mbyllet pas çdo akti a tabloje; në skenën e jetës ju shoh tek ecni të qeshur e optimistë me një fëmijë të shëndetshëm për dore.

Dhe unë jam spektatori entuziazt që duartroket artin e bukur të jetës suaj me puthje e përqafime, dhe uroj, që drama të tilla, të shfaqen mbi planet, pa gjak e intriga, pa sherre e konflikte.

PËR TË FITUAR LIRINË E VETES

Ne kemi akoma lecka të mykura
në brazdat e hirta të trurit,
në folenë e kuqe të zemrës,
Ne do t'i djegim, shokë,
për të fituar lirinë e vetes...

NËNËS

Unë dhe koha të kemi thinjur shumë,
më chumë se koha të kam thinjur unë.
Ka vite që më pret atje te vatra,
moj e dhëmbshura, e shtrënjtja, e dashura...

Ti e di moj nënë, unë s'jam rrebel,
për aventura kurrë s'më zuri malli,
por kur atdheu më thirri në apel
m'u desh të gjendem në rresht i pari.

Se kish atdheu shumë plagë të pathara,
se kish atdheu shumë rrugë të pashtuara,
dhe mua m'u desh të mbaj mbi shpatulla
detyra të rënda për këto dit' të gëzuara.

PËRSE? ...

Sa gjëra të shëmtuara, si grindja dhe sharja,
ndodhin shpesh mes udhës së madhe!
Po më njerëzorja,
më e bukura —
puthja,
përse të mbetet ilegale? ...

JETA DHE DETYRA

Jeta s'është ninullë gjumi,
as melodi e dridhshme kitarre,
as ëndërritje në një breg lumi
për sytë e bukur të një vajze.

Jeta është betejë, dhe njeriu-antenë
që kap në udhët e saj alarmet;
vdekja është legjendë, vetëm legjendë
që e shpikën frikacakët.

Jeta është e bukur si këngë.
Në udhën e jetës që kur hyra,
mbajta mbi supe bagazh të rëndë,
mbajta mbi supe detyra.

Kurr s'kam qenë nga detyrat i lehtësuar,
unë pa detyra s'kam bërë një hap;
unë për detyrën rri pa gjumë,
unë për detyrën dhe jetën jap.

Ndaj unë i ngarkuari me detyra,
(I ngarkuar rëndë si hamall portesh)
do desha që jetës mos m'i vijë fundi,
pa i lënë diçka të vlefshme botës.

~~56553~~

BIBLIOTEKA E SHETIT
GJIROKASTER

12 504

DETIT

Në këtë orë të vonë,
mbi pelerinën e dridhshme që hodhi përmbi çadra
heshtja,

plepat shamatorë

derdhin kaosin e fjalëve të blerta.

Unë s'i kam urdhëruar këta plepa të grinden,

dhe s'jam i zoti

t'i urdhëroj këto gjethe të heshtin,

ashtu siç nuk jam i zoti

t'i urdhëroj këto qepalla të mbyllen,

duke soditur sonte detin.

Det... Det...

E kam vështirë të shkruaj një këngë të re për ty.

Gjallëria jote s'fiksohet dot

në figura statike të konsumuara,

Në bregun tënd rri,

dhe ëndërroj një poezi
me vargje të papërmbajtshëm si dallgët e tua.

Dhe vargjet që shkruaj
rendin dallgë-dallgë,
e përplasen bujshëm tej kufive të letrës.
Në kufitë e letrës së bardhë
s'përmbahet dot gjallëria e zemrës,
dhe gjallëria jote, det.

PORTRET SHQIPTARI

Sytë me shikim të mprehtë si të shqiponjës.
trupin të lartë e të fortë si lisi në mal.
ecjen të sigurtë mbi kurriz të tokës,
zemrën të zjarrtë si furrë që shkrin metal.

Po ta vendosnim këtë portret në ekspozitë
pa një pushkë të gjatë në sup,
kjo do t'ishte më e madhja ndër gjithë çuditë.
do thonin njerëzit: — Ç'portret absurd!

PARTIZANI METE

Tri të shtëna pushkësh trembën zogjtë mbi lëndinë.
fluturat rrahën krahët mbi petale lulesh. . .
Zogjtë muarën arratinë
hapësirave të bardha, sipër fushës.

Ai ra duke spërkatur barin me tre currila gjaku,
për herë të fundit shikoi qiellin partizani Mete,
dielli ju duk si daullja e një kurbati,
që do gjëmonte për lumturinë e ditëve të nesërme.

Qysh atëherë lulëzuan njëzet e shtatë pranvera,
një lapidar i bardhë u ngrit në atë vend.
Pranë lapidarit unë erdha me një tufë lule të freskëta,
partizanin Mete solla ndër mend.

Puhiza pranverore sjell nga fushat e blerta
aromë të këndshme lulesh, gjethesh;
mbi lapidar kokën, menduar e mbështeta
sikur e mbështeta mbi supet e Metes.

KALIT

Në ballin tënd ku varen jelet e thinjave nga vitet
dhe lodhja e udhëve,
vë buzët e mia
dhe të puth, o kalë! . . .
E ndjej,
s'paskam qenë poet,
paskam qenë vargëzonjës,
se kam lënë pa shkruar për ty ca radhë.

Në sytë e tu vështrimçiltër
pasqyrohet natyra, njerëzit, dhe çdo gjë e gjallë që
ndodhet në lëvizje, në ecje.
Kush thotë se përveç fjalës «hyjo!»
Ti s'kupton asgjë nga fjalori i njerëzve?..

Unë e kam dëgjuar kushedi sa herë
poemën lirike të hingëllimës tënde,
ndaj me rreptësi u drejtohem karrocierëve:
— Ndalohet rrahja me kamxhik e kuajve!

MES GRUNAJAVE

Sa më pëlqejnë dallgëzimet e grunjërave në arë!
Mes tyre eci, bie në mendime,
kallinj të e shëndetshëm kokat kanë varë,
sikur më nderojnë mua, bujkun e tyre.

Mes grunjërave ngrihet një shtyllë tensioni të lartë,
poshtë puhiza dallgëzon kallinj të;
në këtë peisazh lulëzon ëndrra e lashtë:
«Tokë e lirë... Bukë bollëk... Dhe dritë...

MAJAKOVSKI I REVOLTUAR

Një mbrëmje vonë zbriti ngadalë
nga piedestali i bronxët i poemave të veta,
udhëve të Moskës filloi të bredhë plot mall
me ballin e rrudhur nga mendime të thella

I heshtur në një lokal vallëzimi hyri,
tuist po kërcente komsomoli,
një damë e pudrosur në vallëzim e thirri,
por ai nuk luajti aspak nga stoli.

U ngrit, dhe me ironinë e tij të zakonshme thirri
sa çiftet në ballo u trembën fort:
— Zotërinj dhe zonja, ju lutem më tregoni,
në Moskë jam... apo në Nju Jork?

Dhe filloi të bridhte në trotuar përsëri
nën reflekse të dridhshme reklamash

shumëngjyrëshe,
duke përtypur me mokrrën e zemrës së tij të
zjarrtë
zëmrimin si kockë të fortë, të pathyeshme.

Para tij kalojnë huliganët me rrëmujë
dhe koketat me minifunde,
që e përshëndesin me një theks të huaj:
— Gut najt, mistër! End: — Hau ar ju?

Dhe ecën Majakovski duke rrotulluar
si prozhektorë dy sytë nervozë:
— Kjo është çudi... Si ka mundësi?...
Ç'duan amerikanët këtu në Moskë?...

Udhës i shkrepri në kokë një mendim i zjarrtë:
— Do shkoj-tha-në teatrin «Ballshoj»,
se më ka marrë malli të dëgjoj
bubullimat e vargut tim të metaltë.

Te sporteli bleu biletë,
në shkallët e mermerta u ngjit ngadalë,
u ul në karrigën Nr. 15,
diku mes njerëzve në sallë.

U hap sipari, dhe doli Jeftushenkoja
duke deklamuar vargjet mistike,
Majakovski u ngrit: — Palaço! — thirri,
dhe turma e trembur ngriu në karrige.

Me vetullat e ngritura plot duf zemërimi
si dy harqe shigjetash të ndera në ballë,
doli duke përplasur derën rreptë
përballë hutimit të njerëzve në sallë.

Dy polic' e ndoqën përmes sheshit,
ai hypi në pedestal të poemave të veta,
policët mbetën poshtë me armë në dorë,
dhe ikën tutje si dy hije të zeza.

Në mesnatë, kur udhët heshtën,
dëgjoi një zë që vinte poshtë nga pedestalali,
ishte një shtegëtar, i lodhur, nate,
po i fliste një zemër proletari:

«Mirëmbërëma Majakovsk!.. Mirëmbërëma
Majakovsk!
Zbrit se nuk është koha të rrish atje, në pedestal,
sot Moska ka nevojë

të zgjohet nga vargu yt metal.

Ti nuk e di Majakovsk, tani në Kremlin
liria e shteteve po tregëtohet me çmim të ulët,
dhe kapitali vjen firmos kambialët
me një buzëqeshje të shkrumbët.

Ka kohë që Ylli i Kremlinit
dritë të rreme shpërndan mbi botë,
sepse tani, në tryezë të Leninit
janë mbledhë trockistët kokë më kokë.

Kur vijnë diplomatët e përtejdetit në kullë të
Kremlinit

me nga një degë ulliri në dorë,
atëhere popujt ndodhen në kulm të rrezikut;
kundër tyre patjetër diçka do të ndodhë.

Është e tmerrshme Majakovsk,
nuk durohet dot,
kur sheh vodkën tek përziehet me uiski
në dollitë e «mirëkuptimit reciprok»

Erdhi koha të zbresim prapë në skenë
me bajoneta dhe tyta pushke
kundra njerëzve me gusha «katërkatëshe»
që janë ulë nëpër kolltuqe.

Ndaj, zbrit dhe ti, se nuk është koha
të rrish atje në pedestal,
të presin qytetet, fshatrat, stepat,
t'i zgjosh me vargun tënd metal.

Eja poet i zemrës sonë!
Mbi tytë të pushkës ngule vargun, si dikur,
në fushë të betejës të shpërthejë si bombë,
dhe të rrahë krenar pors' flamur.»

KARL MARKSI

Bota kish miliona farmaci,
për një dhëmbje koke njerëzit pinin ilaçe,
bota kish miliona plagë në brinjë
por një rryp fasho askush s'ja falte.

Nga ethet e vuajtjeve trupi i botës digjej si furrë.
dhe dridhej nga të ftohtët edhe në ditët me diell.
nga plagët e hapura rridhte gjaku i saj si gurrë
hapësirave të kozmosit të errta sterrë.

Por erdhi Karl Marksi, dhe mbi kurriz të botës
vuri dorën e tij eshtërmadhe,
firmosi «Kapitalin» diagnozën e sëmundjes së kohës
dhe filloi operacioni me shpatën proletare.

STOLAT NË DIMËR

Stolat nën shiun e ftohtë dimëror
në lulishte të qytetit po mërdhijnë,
mbi ta bie breshër e bie borë,
dhe era me gjuhë të akullt' i lëpin.

Dhe presin ata të strukur në heshtje dhe vetmi
atë stinë të bukur kur do të çelin lulet,
kur optimistja rini do të vijë
mbrëmjeve të qeta përmbi ta të ulet.

BARESHËS

Në qafë të vjershës kam varë
këmborën e dashit laragan.

Hape shtegun e gjelbëruar të shpirtit!

Tek ti po vjen

grigja e gëzueshme e fjalëve të mia.

E dëgjon një këmborë që kumbon diku në
largësi?..

Është këmbora e shpirtit tim,

që kumbon për ty!

Hape shtegun e gjelbëruar të shpirtit!

Tek ti po vjen

grigja e gëzueshme e fjalëve të mia.

Ndjenjat e porsalindura që

blegërijnë si qingja. . .

POETI

Unë jam një gurgullimë frazash në prani të atyre që
heshtin,
një gurgullimë që përmbyt ndrojtjen e dy zemrave
kur kanë aq shumë për të thënë.
Jam puthja buzë për buzë me një vajzë që sytë i
qeshin
duke ëndërruar të dashurin në një mbrëmje të vonë
me hënë.
Jam një krismë e fortë mbi kokën e atij që dremit
në plogështi,
jam çelës që hap ndonjë nofull të mbyllur në korin
gazmor të jetës,
jam postjeri i urimeve më të bukura për çdo njeri,
çdo njeriu i trokas tek porta e zemrës.
Jam gjësimi i daulles në radhët e luftërave proletare,
jam gazmor, i zyrtë, dhe herë i paqetë si dallga e
detit,
dhe radios sime shpesh i bie me grushtat e urrejtjes
së madhe

kur dëgjoj krimet e agresorëve të planetit.
Nesër, gotën e gëzimit do ta ngrej në qiell të kohës,
për fitoren e proletarëve do ta pij me fund
dhe do ta trokas si këmbanë të bronxët
në ditëvarrimin e kapitalit që u mund.

MË DUKET SIKUR MË THËRRET...

— Pjetër Lleshit —

Duke lidhur linjën e këputur,
ti lidhe
dhe jetën tënde me pavdeksinë...
Sa herë në kujtesën time (si në membranë të telefonit)
zëri yt i qartë kumbon,
më duket sikur më thërret nga gjiri i natës së thellë:
— Alo!
Alo!
A po m'dëgjon?

Po, Pjetër!
Të dëgjoj shumë mirë,
dhe të kuptoj se ç'ka më thua:
«Në jetë mos dremit i qetë në diell,
por ec tufaneve në gjurmët e mia...»

NJE NATË

Buzëqeshja e bardhë e çarçafëve të larë
më fton të bëj gjumë të ëmbël;
u shtriva të fle, por m'u kujtove ti,
dhe pëshpërita nën buzë ngadalë:
— Të pafsha në ëndërr!...

Të pafsha ashtu siç dua unë,
me kokën mendueshëm në gjoksin tim,
dhe gjumi mos më daltë
deri në agim!

«AURORA»

«Aurora» e famshme atje në muzeun e kohës
po kalon pleqëri të zezë,
kujton ajo bubullimat e dikurshme,
sepse e di që s'duhet heshtë.

Me intuitë e ndjen mirëfillit:
revizionizmi për popujt po hap një varr,
se prapë është ngritur Pallati i dimrit
që duhet shembë me flakë e zjarr.

Shqetësimi ja drithton trupin e metaltë,
e padurueshme i duket heshtja,
dhe pret ajo luftëtarët zemërzjarrtë
të sulet prapë nëpër beteja.

...nëp tërbim tëm që bëjnë tërë
...nëp tërbim tëm që bëjnë tërë

...nëp tërbim tëm që bëjnë tërë
...nëp tërbim tëm që bëjnë tërë
BARITORE
...nëp tërbim tëm që bëjnë tërë
...nëp tërbim tëm që bëjnë tërë

Kur isha fëmijë, bari me gunë,
kur ruaja grigjën te lëndina,
fundi i botës kujtoja unë
është prapa malit Radhima.

Në majë të malit një ditë u ngjita,
dhe larg, shumë larg, shikimin treta,
dhe i çuditur me vete thirra:
— Ehuuu, paska male të tjera!...

Nga malet zbrita e brodha shumë
me opinga gome në bulevarde,
dhe pashë që jeta qenka e bukur,
dhe pashë se bota qenka e madhe.

Tani po iki nga qyteti,
do gjej grigjën te lëndina,

nëpër këmbë do më hidhet qeni,
do më presin qengjat me blegrima.

E do t'i puth qengjat me radhë,
e do t'i çoj të pijnë në gurrë,
e do më lutet baresha Marë
t'i bie fyellit si dikur.

MIGJENIT

Migjen! Migjen!

Mos më rri në dritare të kujtesës
ashtu i zyrtë,
i trishtë,
melankolik!

Shih sa diell ka në dhomën time!
Shih sa dritë ka në vjershën time!
Në dhomën time hyrë!
Në vjershën time zbrit!

Në hapësirën e bardhë të shpirtit tim, Migjen,
asnjë flamur melankolie nuk rreh palë-palë,
as në çastet kur mendoj për ty,
tani, ti, je
poet gjashtëdhjetëvjeçar
dhe miku im i ngushtë në poezi.

DESHA...

Desha të hyj në zemrën tënde.
U kërrusa,
u kërrusa,
u kërrusa,
u bëra lëmsh sa një top,
por prap, e dashur,
zemra jote nuk më nxuri dot.

Ndoshta dhe mund të hyja,
por të them të vërtetën,
i kërrusur s'mund të rrija
atje gjithë jetën.

Zgjeroje zemrën ti!
Më tepër!
Më tepër!
Më tepër!
Dhe në qoftë se më nxë
do të hyj patjetër...

LUFTË E BRENDSHME

Ke qenë në kinema kur shfaqen filma për fëmijë?
I ke parë si duartrokasin ata plot bujë,
kur heroi me shpatë bën kërdinë
duke vrarë ushtarët e huaj?...

Kështu dhe salla e shpirtit tim buçet,
dhe ndjenjat brohorasin në kulm të gëzimit,
kur mendimi proletar copton e pret
paragrafët e kanunit të Lekë Dukagjinit.

Kjo luftë nuk zgjat si në film, dy orë,
subjekti s'përfundon me zgjidhje artificiale,
kanuni s'është filiz i brishtë bimor,
por lis, me rrënjë qindravjeçare.

VETERANI I LUFTËS

Unë jam më i pamposhtur se kështjellat me mure
qiklopike,
më i pathyeshëm se fuqia legjendare e Anteut,
unë kam në dorë levën që zhvendos në hapësirat
kozmiqe
drejt agimeve të ndritshme lëmshin e dheut.

Pikën e mbështetjes ma tregoi Partia ime.
— Mbështete levën — më tha — mbi supet e forta të
popullit!
Dhe me të përmbysa perënditë klasike
dhe kështjellat e dhunës që mbaheshin tek altari i
fronit të zotit.

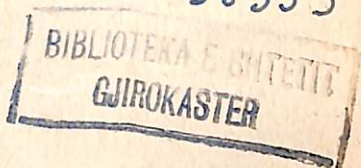
Në njëqind beteja rashë, e prap jam gjallë;
Unë biri i Partisë që bëra luftën,
po qe nevoja prapë vishem ushtar,
me gjakun tim, betejat le të skuqen!

Unë zot i vetes dhe zot i tokës
shqetësohem dhe për një fije bari,
sepse të mos ndjesh në shpirt shqetësimet e kohës
do të thotë të vdesësh për së gjalli.

PASQYRA E LËNDËS

	Faqe
Bashkatdhetarëve	3
Në sytë e mi	4
Invalidi i luftës	5
Bjondes gazmore në sfond të mureve të lashtë	6
Tokës	8
Mëngjez në Alpet e veriut	9
Antifetare	10
Meditime në vjeshtë	11
Një çifti	12
Për të fituar lirinë e vetes	13
Nënës.	14
Përse?	15
Jeta dhe detyra	16
Detit	18
Portret shqiptari.	20
Partizani Mete	21
Ktheu!	22
Nipave tanë	23
Kalit	24
Mes grunajave	25
Majakovski i revoltuar	26
Karl Marksi	31
Stolat në dimër	32
Bareshës.	33
Poeti	34
Më duket sikur më thërret.	36
Një natë	37
«Aurora».	38
Baritore	39
Migjenit	41
Desha.	42
Luftë e brendshme	43
Veterani i luftës	44

56333

Tirazhi 1500 kopje Format 70x100/32 Stazh: 2204-65

Shtypur në NISH Shtypshkronjave «Mihal Duri»,
Stabilimenti «8 NENTORI» — Tiranë, 1971